

Мова – це глибина тисячоліть

21 лютого – Міжнародний день рідної мови.

**«Найбільше і найдорожче добро в кожного народу – це його мова, ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє життя, і свої сподіванки, розум, досвід, почування.*

Мова така ж жива істота, як народ, що її витворив, і коли він кине свою мову, то вже буде смерть задля його душі, смерть задля всього того, чим він відрізняється від других людей» (Панас Мирний).

Міжнародний день рідної мови відзначають у нашій державі з 2000 року. 17 листопада 1999 року Генеральна конференція ЮНЕСКО запровадила його з метою сприяння мовній і культурній різноманітності й багатомовності. Цей день – ще одна нагода для кожного громадянина усвідомити причетність до свого народу, до рідної мови. Це безцінний скарб, який треба берегти і примножувати. Життя мови залежить від народу, який несе її в своїй душі й культурі, у своїх звичаях, традиціях, піснях.

**Мова – далеко не тільки «засіб спілкування», тобто передачі «вже готових думок»...Куди серйозніша її місія – бути способом народження тих думок: коли «немає мови», людині просто-напросто «нема чим думати» (О.Забужко).*

Дата для Дня рідної мови була вибрана на згадку про трагічні події в Бангладеші 21 лютого 1952 року, коли загинули студенти-протестанти, які стали на захист своєї рідної мови бенгалі, вимагаючи визнати її однією з державних мов країни. Відтоді ця дата у Бангладеш стала днем полеглих за рідну мову, а весь світ відзначає День рідної мови.

Втрата мови – це втрата самобутності. Для захисту мов і задоволення мовних інтересів національних меншин Рада Європи розробила й ухвалила

Європейську хартію регіональних мов, або мов національних меншин, яку ратифіковано Верховною Радою України 15 травня 2003 року. Рідній мові в Україні присвячене ще одне свято – День української писемності та мови.

**«Ми не є і не повинні стати народом суржикової мови чи мови мертводекоративної. Маємо витворену протягом віків мову дивовижно багату, одну з найбагатших у світі, барвисту, запашну, розмаїту, здатну активно жити і розвиватись, придатну для найскладнішої художньої і наукової творчості. Злочином було б занедбати це неоціненне духовне добро» (Олесь Гончар).*

Сьогодні, згідно зі Статтею № 10 Конституції України «Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України».

Саме загальнонародна рідна мова є однією з важливих ознак держави та нації. Рівень її розвитку й функціонування відбиває рівень духовного розвитку нації, її культури. Рідна мова – невід’ємна частка Батьківщини кожної людини, її Вітчизни, це «голос свого народу й чарівний інструмент, на звуки якого відгукуються найтонші струни людської душі». Рідна мова – це перше слово, почуте з материнських вуст, це перша колискова пісня, яку чує немовля над колискою, це затишок батьківської хати, веселий гомін дитячого товариства.

Опанування рідної мови, рідного слова починається з раннього дитинства в сім’ї, серед близьких і рідних дитині людей, а вдосконалення її триває у дошкільних закладах, школі й впродовж усього життя.

**«Людина, яка втратила свою мову – неповноцінна, вона другорядна в порівнянні з носієм рідної мови. В неї зовсім відмінніша рефлексія і користується вона, за визначенням І.Франка «верхньою» свідомістю. Себто її підсвідомість унаслідок асиміляції загальмована, притуплена (П.Мовчан).*

Мова – одне з багатьох див, створених людьми. Вона віддзеркалює душу народу, його історію. Бувають такі випадки, коли навіть звучання рідного слова стає причиною особливого душевного стану, емоційного збудження будь-якої людини. Нині українська мова функціонує як державна мова України й національна мова українського народу.

**«Мова є тим чинником, що встановлює «природні» межі нації, при цьому, будучи унікальною системою світобачення й самовираження окремої нації, виступає не лише засобом спілкування, а й дає змогу представникам цієї спільноти розуміти одне одного на глибинному, підсвідомому рівні»(Л.Мацько).*

** «Українська мова – це мова не тільки українців, спілкуватися нею мають мешканці України всіх національностей з потреби гуртуватися, з необхідності знаходити порозуміння й ладу в спільному домі» (В.Радчук).*

Так сталося в нашій країні мова, тобто мова українського народу, завжди перебуває в коловороті політичних або суспільно-історичних перипетій. Ми вже звикли до мінорної тональності, коли йдеться про долю рідної мови, говоримо й пишемо здебільшого про її страдницький шлях у часі й просторі, розставляючи суто емоційні акценти у визначенні її характеристик. Але ж сучасна українська мова, маючи цілком тривалий період становлення й розвитку, належить до сформованих, розвинених, функціонально й стилістично продуктивних мов світу. Тож проблема не в самій мові, а у

свідомості тих, хто нею розмовляє або нехтує з різних причин, доходючи у своєму несприйнятті до безглузлого заперечення автентичності та комунікативної перспективності нашої мови, тобто її прав. З погляду логіки, це – суцільний абсурд, адже немає нічого природнішого шанувати державну мову своєї ж держави, розмовляючи й пишучи нею.

**«Доля української мови – то є водночас і доля української держави й нації»
(І.Лосєв).*

Мова – це історія і сучасність, це кожна людина і народ, це інструмент, який інструмент, який допомагає людині в її практичній щоденній діяльності, тобто є знаряддям спілкування, і водночас – це засіб проникнення в глибини історичної пам'яті народу, це збереження духовних надбань нації для майбутнього.

Українці живуть також у Білорусії, Молдові, Казахстані, Польщі, Чехії, Словаччині, Угорщині, Румунії, Сербії, Хорватії, Канаді, США, Великобританії, країнах Латинської Америки, в Австралії та інших країнах. Українська мова посідає 15-17 місце у світі щодо кількості мовців: нею розмовляє близько 45 млн. людей.

- *«Мова – витвір не окремої людини – вона належить завжди всьому народу. Наступні покоління отримують її від поколінь минулих»
(В. Гумбольдт).*
- *«Хто не любить своєї рідної мови, солодких святих звуків свого дитинства, не заслуговує на ім'я людини»(Й. Гейдер).*
- *«Мова зникає не тому, що її не вчать інші, а тому, що нею не говорять ті, хто її знає»(Х. Арце).*

«Люби свою мову, плекай і дбай про неї. Це ж дорога твоя спадщина віків і поколінь. Користуйся нею, оберігай її, передай її, збагачену і ще більш розвинену, своїм дітям і онукам, а вони передадуть наступним поколінням»

(М. Шумило).

З Міжнародним днем рідної мови!